

6.9.2021

Ympäristöministeriö

Viite: Lausuntopyyntöne VN/12128/2019

FINGRID OYJ:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LUONNONSUOJELULAIKSI JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnonsuojelulain uudistamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta.

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Fingrid Oyj:n kantaverkon voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja, joilla on energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys.

Ekologinen kompensatio

Fingrid Oyj toteaa, että laaditussa luonnoksessa ekologista kompensatiota koskevat säännökset on tuotu koskemaan kategorisesti kaikkia toiminnanharjoittajia ottamatta huomioon eri toimintojen erityispiirteitä. Ekologisen kompensatian osalta meissä herättää suurta epävarmuutta se, että luonnonsuojelulakiin ollaan tuomassa kompensatiota koskevat säännökset ilman, että sen toteuttamisesta olisi minkäänlaista käytännön kokemusta.

Toiminnan erityispiirre

Voimajohtoja rakentaessamme joudumme poistamaan puustoa ja pienentämään metsäisiä elinympäristöjä. Voimajohtoalueiden ympäristö ei kuitenkaan lopullisesti muutu esim. teollisuusympäristöksi, vaan voimajohtoalueiden maapohja säilyy entisellään. Puustoa poistamalla luomme voimajohtoalueille avoimia elinympäristöjä, joiden määrä on maankäytön rakenteen muuttumisen myötä dramaattisesti vähentynyt. Voimajohdon rakentaminen ei ole siis yksinomaan luontoa pysyvästi tuhoavaa, vaan osittain luomme uusia elinympäristöjä, jotka mahdollistavat erilaisten avoimien ympäristöjen lajien ja jopa uhanalaisten lajien säilymisen ja lisääntymisen.

Fingrid Oyj:n omistamat voimajohdot rakennetaan lunastuslain mukaisen käyttöoikeuden perusteella eikä Fingrid omista voimajohtojen maapohjaa. Tämän vuoksi olemme luoneet maanomistajille kohdistetun tuki-instrumentin, jonka tavoitteena lisätä ja elvyttää perinneympäristökohteita ja innostaa maanomistajia ylläpitämään ja hoitamaan voimajohtoalueiden maisema- ja luontoarvoja. Voimajohtoalueista voidaan kehittää

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

6.9.2021

luonnon monimuotoisuuden ja maiseman kannalta arvokkaita perinneympäristöjä aktiivisella hoidolla.

Edellä mainitun tuki-instrumentin lisäksi olemme Fingrid Oyj:ssä laatineet maanomistajia varten ns. ideakortteja, joissa esitellään erialaisia tapoja hyödyntää voimajohtoa alueita. Ideakorteissa on esitetty, että voimajohtoa alueita voidaan hyödyntää mm. eläinpölytystä vaativien kasvien kasvupaikkana, laitumena sekä edellä mainittuna niittykasvien ja -eläinten elinympäristönä.

Luonnoksessa ei siis ole huomioitu sitä, että voimajohtojen rakentamisen yhteydessä luontoa ei hävitetä lopullisesti, vaan luodaan uudenlaista luontoa elinympäristöä. Ymmärrämme ekologisen kompensaation perusteet. Näkisimme kuitenkin, että luonnonsuojelulain muutoksessa tulisi ottaa huomioon myös se, että voimajohtojen rakentamisen aiheuttamilla muutoksilla on useasti myös positiivisia vaikutuksia

Kompensaation toteuttamiseen liittyvä epävarmuus

Emme pidä tarkoituksenmukaisena kompensaatiota koskevien säännösten lisäämistä luonnonsuojelulakiin ennen menettelytavan luomista ja käytännön kokemusten keräämistä. Näkemyksemme mukaan ympäristöministeriön tulisi ensimmäiseksi kehittää kompensaation toteuttamista varten yhteisesti hyväksytty menettelytapa. Menettelytapaa tulisi käytännössä soveltaa ja kompensaatiota koskevat säännökset tulisi lisätä lakiin vasta soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella. Tällä tavoin toimien saataisiin poistettua kompensaation toteuttamiseen liittyvää epävarmuutta. Toiminnanharjoittajilla olisi myös etukäteen mahdollisuus varautua siihen, millaisia vaatimuksia kompensaation toteuttamiseen liittyy ja, miten kompensaation toteuttaminen otetaan huomioon hankkeiden aikataulun suunnittelussa.

Aiheutuvien negatiivisten ympäristövaikutusten minimointi ja lieventäminen on tärkeä ja olennainen osa koko voimajohtohankkeen elinkaarta. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat uusien voimajohtojen rakentamista ensisijaisesti nykyisten voimajohtojen yhteyteen ja erityisesti tällöin aiheutuu tilanteita, joissa negatiivisilta vaikutuksilta luontokohteille ei voida välttyä ja voimajohtojen toteuttamiseksi tarvitaan väistämättä erilaisia poikkeuslupamenettelyjä.

Kompensaatiomenettely on luonnoksessa kytketty osaksi nykyiselläänkin pitkäkestoisia poikkeuslupaprosesseja. Jos uuteen menettelytapaan liittyy epävarmuuksia tai toimimattomuutta, on vaarana, että poikkeuslupaprosessien kesto vain entisestään pitenee. Fingrid Oyj on varautunut "Ilmastoneutraali Suomi 2035" -vision mahdollistavan sähköverkon kehittämiseen. Se tarkoittaa 2 miljardin investointeja kantaverkkoon tällä vuosikymmenellä ja lisäksi vielä miljardin lisäinvestointeja ensi vuosikymmenen puoleen väliin mennessä. Jos voimajohtohankkeet hidastuvat ja sitä myötä kantaverkon kehittäminen vaikeutuu, investoinnit puhtaaseen sähköntuotantoon ja sen myötä sähkön käytön päästöjen poistamiseen estyvät, mikä pahimmillaan johtaa koko ilmastoneutraalisuustavoitteen karkaamiseen kauemmas tulevaisuuteen.

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

6.9.2021

Helsingissä 6. päivänä syyskuuta 2021

Fingrid Oyj
maankäyttö- ja ympäristö

Ilkka Alm
maankäyttöpäällikkö